

Tien jaar gedoken en nooit iemand gered

Brand anno 2010: het gaat niet vaak mis, maar áls het misgaat, dan gaat het ook goed mis

NH 17-07-10 kaem 1 pagina 02

De brandweer kan goedkoper en flexibeler werken. In Almere springen niet zes maar vier mensen op de tankspuitwagen.

Door onze redacteur MARIEKE VAN TWILLERT
ALMERE, 17 JULI. Zeven tot acht keer uitrukken betekent een goede dag. Gisteren was het een goede dag voor de brandweermannen van de kazerne in Almere-Haven. „Een paar automaten”, zegt Dennis Lantrok. Automaten, dat is wanneer het alarm in een gebouw afgaat en de brandweer automatisch wordt ingeschakeld. „Plus een brand in een school en de melding van gaslucht in Almere-Poort”, vult Jurie van den Berg aan. „Maar daar ligt helemaal geen gas. Het bleek stinkend afvalwater.”

De brandweermannen van deze kazerne springen in dit soort gevallen binnen één minuut op de tankspuitwagen – met z’n vieren. Dat zijn er twee minder dan standaard; een proef die sinds februari loopt.

De brandweer kan goedkoper, veiliger en flexibeler werken, staat in het eerder deze week gepresenteerde rapport van de commissie-Mans. Een tankspuitwagen hoeft

‘Burger kan best zelf takken opruimen’

Van Klaveren, commandant

niet volbeladen, de duikteams kunnen misschien afgeschaft en de bedrijven en burgers moeten meer zelfredzaam zijn. Een aantal ideeën is niet nieuw. In de 25 brandweerregio’s draaien al verschillende experimenten en pilots.

De resultaten van de Almeerse proef laten nog op zich wachten, maar het ziet er goed uit, volgens hun regionaal commandant Gerrit Spruit. Althans, de beroepsbrandweermannen zijn er „best tevreden mee”, zegt Jurie van den Berg. „Al ben je wel iets beperkter in je mogelijkheden. Kon je voorheen met zes man blussen én redden, daar is het nu soms blussen óf redden. Met vier man moet je een keuze maken.”

De vrijwillige brandweermannen zijn er „onzekerder” over, zegt commandant Spruit. Ze vinden dat ze onvoldoende ervaring hebben om het met vier man af te kunnen. Spruit: „We hebben afgesproken dat zij extra trainingen krijgen.” De vrijwillige brandweerlieden, die hier in Almere-Haven ’s avonds de kazerne bemannen, gaan nu nog altijd met z’n zessen op een calamiteit af. „Of er nou zes man op een wagen blijven zitten of dat niet langer met drinkwater wordt geblust, het gaat erom hoe je met nieuwe risico’s moet leren omgaan”, zegt Ira Helsloot, hoogleraar crisisbeheersing en fysieke veiligheid aan de VU in Amsterdam. Hij zat in de commissie die het rapport heeft opgesteld. „De

De Almeerse brandweermannen (vlnr) Ferry Hastman, Henk Corver, Dennis Lantrok en Jurie van den Berg. Foto Roger Cremers

brandweer zoals die nu is georganiseerd past bij de risico’s van vijftig jaar geleden”, zegt hij. „Er zijn minder risico’s en het gaat minder vaak mis. Maar áls het misgaat, dan gaat het ook flink mis.”

Het rapport is geschreven op verzoek van de Raad van Regionaal Commandanten van de Nederlandse Vereniging voor Brandweezorg en Rampenbestrijding. Het heeft op zich een vrijblijvende status, zegt Helsloot. „Het kan genegeerd worden. Maar het wordt gedragen door de branche, dat is voor het eerst. Het zal nog wel even duren, maar dit is het begin

van een ontwikkeling.”

„We moeten iets doen”, zegt woordvoerder Ruud Natrop van de brandweer Rotterdam-Rijnmond, waar een aantal „innovatieve” pilots loopt. „In de loop van de jaren is het aantal slachtoffers niet teruggebracht. Er zijn jaarlijks 56.000 loze meldingen. Dat is niet allemaal te voorkomen, maar je kunt het wel terugdringen.” Zo is pas een brandweermotor gepresenteerd, een driewielige motor met brandweerstrepen. „Die vangt niet de tankspuitwagen”, benadrukt de woordvoerder. „Hij heeft een preventieve taak”. Wan-

neer er een loos alarm is geweest, blijft de motorrijder achter. „Zeker als het om een frequente melding gaat, één à twee keer per dag, dan loont het de moeite om na te gaan wat daar misgaat. Een tosti-ijzer dat telkens rookt, een rookmelder die aan vervanging toe is? Een goed gesprek kan uitrukken schelen.”

In Zuid-Limburg gaat de brandweer nog een stapje verder. Daar gaan niet zes maar twee man op een incident af. „In 85 procent van de gevallen kun je het met z’n tweeën af”, zegt Gerard van Klaveren, commandant van brandweer

Zuid-Limburg. „Deze twee gaan erop af in een speciale, kleinere wagen, een Mercedes Sprinter. Daar zit een pomp op, schuim, een tank met 400 liter.” De speciaal opgeleide brandweermannen „kunnen veel doen, maar niet alles”, zegt Van Klaveren. „Dan roep je de normale tankspuitwagen in.”

Het is een idee dat ze opdeden na een werkbezoek aan de brandweer in Denemarken, waar ze dat al tien jaar doen. „Voor ons was het een oplossing voor het dekkingsgebied Vaals, Gulpen-Wittem, Simpelveld, waar vrijwilligers overdag moeilijk beschikbaar

185 miljoen minder

De commissie-Mans wil 185 miljoen besparen in 2020.

- Stoppen met brandveiligheidscontroles: 33 miljoen
- Meerdere standaard voertuigbezettingen: 83,5 miljoen
- Anders inrichten van voertuigen, daardoor minder opleidingskosten: 10 miljoen
- Geen drinkwater als blusmiddel: 7,5 miljoen
- Afstoten materieel 11,5 miljoen
- Anders organiseren van duiken en de specialisten Ongeval Gevaarlijke Stoffen en Chemische, Biologische, Radiologische of Nucleaire middelen): 12 miljoen
- Landelijk inkopen 2,5 miljoen
- Minder meldkamers 25 miljoen

Voor de besparing is wel een investering nodig van 100,25 miljoen, voor onder meer:

- Verhogen van veiligheidsbewustzijn 22,25 miljoen
- Nieuwe doctrine 22,5 miljoen
- Investerings ICT en informatiemanagement 50 miljoen

zijn”, zegt commandant Van Klaveren. „Een beroepskorps in dit gebied instellen zou stervensduur zijn.” De verhouding tussen beroeps- en vrijwillige brandweer verschilt per gebied, en ook hoe zij worden ingezet.

Commandant Van Klaveren vindt dat het rapport-Mans „richting” geeft. Een aantal aspecten vindt hij logisch, met name als het gaat om het organiseren van de brandweer. „De brandweer moet meer uit de kazerne komen”. Ook is hij het van harte eens met het advies meer aan preventie te doen. „Kinderen moet je zo jong mogelijk, vanaf groep 7 en 8, bewust maken van wat ze kunnen doen als er brand is.”

Burgers kunnen heus meer zelf doen, zegt Van Klaveren: „Na de storm van de afgelopen week zit iedereen te wachten tot de brandweer omgewaaide bomen en takken gratis weghaalt. Burgers kunnen best het initiatief nemen om de kleinere takken op te ruimen.”

De aanbeveling om duikteams en andere specialistische teams af te stoten zal meer discussie opleveren. Is het een kerntaak van de brandweer? „Het is een duivels dilemma”, zegt de Almeerse commandant Spruit. „Verstandelijk geredeneerd klopt het advies, want met duiken worden relatief weinig mensen gered”, zegt Jurie van den Berg, ruim twintig jaar brandweerman. „Ik heb tien jaar gedoken en niemand gered. Je redt bijna nooit, het gaat alleen om bergen.” Maar dat wil niet zeggen dat de brandweer kan stoppen met duiken, zegt hij. „Als er een auto te water raakt en de brandweer komt, zullen de mensen niet begripen dat je er níét ingaat om duiken. Dat kun je niet verkopen. Als je wél duikt, dekt dat een emotie af.”